

Komplicerade räntebärande instrument

För oss är det viktigt att du har kunskap om de finansiella instrument du är intresserad av. Lika viktigt är det att du förstår riskerna redan innan du genomför en affär. Här kan du läsa mer om komplicerade räntebärande instrument.

Introduktion

När du köper räntebärande instrument lånar du ut pengar till den som är utgivare (även kallad emittent) av det räntebärande instrumentet. Det finns då risk att utgivaren inte kan betala tillbaka de pengar du lånat ut. Utgivare kan till exempel vara företag, banker, stater eller kommuner.

Den avkastning som du får vid placeringar i räntebärande instrument är oftast uttryckt som en ränta. Avkastningen är vanligtvis känd på förhand under förutsättning att du behåller placeringen till förfallodagen. Förfallodagen är den dag då utgivaren betalar tillbaka lånet och instrumentet slutar att existera.

Räntebärande instrument går vanligtvis att sälja under instrumentens livslängd (löptid). Väljer du att sälja instrumentet under löptiden kan din avkastning bli både högre eller lägre än förväntat. Om marknadsräntorna stiger kommer värdet på ditt räntebärande instrument, allt annat lika, att falla. Omvänt gäller att om marknadsräntorna faller kommer värdet, allt annat lika, att stiga. Marknadsräntorna påverkas av många olika faktorer, bland annat Riksbankens agerande, ekonomiska faktorer som konjunkturutsikter och inflationsförväntningar och av olika händelser i vår omvärld.

Det finns olika typer av räntebärande instrument. Exempelvis skiljer de sig åt beroende på vem som är utgivare, eventuell säkerhet som utgivaren ställt för lånet, utgivarens kreditvärdighet, löptiden fram till förfallodagen och formen för utbetalningen av räntan.

Olika typer av räntebärande instrument

Penningmarknadsinstrument

Löptiden på obligationer är vid utgivningstillfället mer än ett år.

Penningmarknadsinstrument ges ut till underkurs, till exempel 99 procent av det nominella beloppet. Det nominella beloppet är det belopp du normalt är säker på att få tillbaka på förfallodagen. Det innebär att skillnaden mellan underkurs och nominellt belopp är avkastningen. Beroende på utgivare har penningmarknadsinstrument olika namn.

Penningmarknadsinstrument	Utgivare
Statsskuldsväxlar	Svenska staten
Bostadscertifikat	Bolåneinstitut, till exempel Stadshypotek och Spintab
Företagscertifikat	Kommuner, landsting, banker och andra företag

Obligationer

Löptiden på en obligation är vid emissionstillfället över ett år. Exempel på obligationskonstruktioner:

Obligation med fast kupong (ränta)

Avkastningen betalas vanligtvis ut på årsbasis. Under förutsättning att du behåller obligationen till förfallodagen vet du vilken avkastning du får.

FRN (Floating Rate Note)

Kupongutbetalningarna följer vanligtvis en tremånaders referensränta, till exempel Stiborräntan (Stockholm Inter Bank Offered Rate). Den ränta som du får bestäms oftast för ett kvartal åt gången.

Nollkupongobligationer

Nollkupongobligationer ges ut till underkurs, till exempel 92 procent av det nominella beloppet. Det nominella beloppet är det belopp du normalt är säker på att få tillbaka på förfallodagen. Det innebär att skillnaden mellan underkurs och nominellt belopp är avkastningen.

Realränteobligationer

Ger ett inbyggt skydd mot inflation, det vill säga kapitalet behåller sin köpkraft. Både det nominella beloppet och kupongräntan räknas upp med Konsumentprisindex (KPI).

Obligationer	Utgivare
Statsobligationer	Stater
Bostadsobligationer	Bolåneinstitut, till exempel Stadshypotek och Spintab
Säkerställda obligationer	Institut som har tillstånd från Finansinspektionen att ge ut sådana för att finansiera sin verksamhet, till exempel bolåneinstitut.
Företagsobligationer	Företag, banker, kommuner landsting med flera
Privatobligationer	Bolåneinstitut och företag
Premieobligationer	Svenska staten

Komplicerade räntebärande instrument

Vissa räntebärande instrument betraktas som komplicerade finansiella instrument. Det kan bero på flera olika faktorer. De kan till exempel ha en konstruktion som innebär att det är svårt att förstå risken och den förväntade avkastningen. För komplicerade räntebärande instrument finns inte alltid offentliga priser och de kan vara svåra att köpa och sälja under löptiden. I vissa instrument kan förtidsinlösen eller förlängning ske och vissa instrument kan också vara eviga till sin konstruktion (vilket betyder att de saknar slutdatum). De kan också ha andra specifika villkor som gör kursrörelserna i instrumenten stora. Allt detta innebär att avkastningen för komplicerade räntebärande instrument kan komma att avvika från den förväntade avkastningen genom lägre eller helt uteblivna kupongbetalningar.

Olika typer av komplicerade räntebärande instrument

Förslagslån

Lån som är efterställda, vilket innebär att de har lägre prioritet än andra lån vid en konkurs.

Additional Tier 1 och CoCo's

En typ av djupt efterställda lån med evig löptid som ges ut av banker. Att de är djupt efterställda betyder att de är mer efterställda, och alltså senare i prioriteringsordning vid en konkurs, jämfört med andra efterställda lån. Om utgivaren av dessa räntebärande instrument hamnar i svåra finansiella problem kan kupongerna komma att ställas in och kapitalet kan skrivas ner eller omvandlas till aktier.

Corporate Hybrids

En typ av förlagslån som ges ut av företag. Instrumenten har lång löptid och under vissa omständigheter kan dess kuponger skjutas upp.

Asset backed securities

Obligationer som finansieras och garanteras av en pool av lån. Det kan till exempel röra sig om en pool av billån eller konsumentlån.

Risk

Begreppet risk innebär i investeringssammanhang sannolikheten för att det investerade kapitalet kommer att minska i värde. Större risktagande medför ofta större möjligheter till hög avkastning men ökar samtidigt risken att förlora pengar. Det finns alltid risk att du kan förlora hela ditt placerade kapital eller att du inte kan sälja det finansiella instrument du innehar.

- Ju högre risk, desto större kursrörelser kan du förvänta dig.
- Ju lägre risk, desto jämnare kursutveckling kan du förvänta dig.

Risken i räntebärande instrument utgörs dels av den kursförändring som kan uppkomma under löptiden beroende på förändringar av marknadsräntorna och dels av kreditrisken på utgivaren. Under löptiden påverkas räntebärande instrument av olika faktorer, till exempel förändrad kreditvärdighet (kreditrisk) hos utgivaren, konjunktur och riksbankernas agerande.

Kreditrisken är risken att utgivaren inte klarar av att betala tillbaka det utlånade beloppet och inestående ränta. Risknivån beror på marknadsförutsättningar och utgivarens återbetalningsförmåga.

Svenska räntebärande instrument utgivna av stat, kommun och bostadsfinansieringsbolag anses normalt ha relativt låg risk. Risken hos räntebärande instrument utgivna av andra företag och utländska utgivare kan variera kraftigt, till exempel kan risken avseende olika stater och företag skilja sig åt.

Placerar du i räntebärande instrument som noteras i en utländsk valuta tar du även en valutarisk. Placeringen kan öka eller minska i värde vid valutakursförändringar.

1. Den som vill låna pengar genom att ge ut räntebärande instrument kallas för utgivare eller emittent. Vilket påstående stämmer?

- A) Normalt kan du bara sälja instrumentet på förfallodagen.
B) Om du behåller instrumentet till dess förfallodag så vet du vanligtvis hur stor din avkastning blir.

2. Värdet på räntebärande placeringar påverkas av flera faktorer. Vad stämmer om värdet på räntebärande placeringar?

- A) Om marknadsräntorna stiger kommer värdet på din placering, allt annat lika, att stiga.
B) Om marknadsräntorna stiger kommer värdet på din placering, allt annat lika, att falla.

3. Det finns många olika typer av räntebärande instrument. Vad stämmer om olika typer av obligationer?

- A) Alla obligationer ger en årlig ränteutbetalning.
B) Det finns obligationer vars värde skyddas mot inflation.

4. Komplicerade räntebärande instrument kan ha en konstruktion som gör dem svåra att förstå. Vad stämmer om dessa instrument?

- A) Det finns alltid många köpare och säljare.
B) Instrumenten kan i vissa fall förlängas eller förtidslösas

5. Förlagslån är efterställda lån, vad innebär det?

- A) Att de har lägre prioritet än andra lån vid en konkurs.
B) Att de har högre prioritet än andra lån vid en konkurs.

6. Risken kan skilja sig mycket åt mellan olika räntebärande instrument. Vilket påstående stämmer om risken hos dessa instrument?

- A) När stat och kommun ger ut svenska räntebärande instrument anses de i normala fall ha relativt hög risk.
B) Valutakursförändringar kan påverka värdet på placeringar i utländska räntebärande instrument.

7. Vilket påstående stämmer om räntebärande instrument?

- A) Det finns risk att utgivaren av räntebärande instrument inte kan betala tillbaka de pengar som du lånat ut.
B) Utgivarens kreditvärdighet påverkar inte risken

8. Hur jag tänker kring mina kommande affärer

Affärer i finansiella instrument kan göras av flera anledningar och fylla flera syften och behov:

- Som enskild placering där det är viktigt att det finansiella instrumentets risk överensstämmer med min riskvilja.
- Som en del av mina totala placeringar där hänsyn tas till min samlade ekonomi och den enskilda placeringen kan fylla en funktion trots en högre risk än min riskvilja.
- I syfte att hantera risken på ett specifikt område där det finansiella instrumentet då utgör riskhantering snarare än placering.

- För mig som kund stämmer en eller flera av ovanstående anledningar in på mina placeringar. Jag är även medveten om att risken med enskilda instrument kan avvika från min riskvilja, men ändå göra att mina totala placeringar är i linje med mina syften och behov.